

100 – LECIE DZIAŁALNOŚCI
CHÓRU MIESZANEGO
„OGNIWO” & 1913 – 2013

ALAN Systems to firma posiadająca ugruntowaną pozycję godnego zaufania dostawcy produktów i usług IT na rynkach całego świata. Firmy z grupy ALAN Systems mają swoje siedziby na terenie Polski, Austrii oraz Zjednoczonych Emiratów Arabskich.

Od 1999 roku tworzymy rozwiązania IT dopasowane precyzyjnie do potrzeb klientów. Oferujemy sprawdzone kompleksowe i profesjonalne usługi informatyczne.

Nasze systemy wspierają procesy zarządzania przedsiębiorstwem. Usprawniają funkcjonowanie małych i dużych przedsiębiorstw i instytucji.

Oferujemy skuteczne narzędzia do analizy czasu i kosztów pracy oraz mierzenia jej wydajności i efektywności. Proponujemy sprawdzone modele zarządzania i rozliczania wykonywanych zadań i projektów optymalizując proces powstawania kosztów.

Dostarczamy rozwiązania zapewniające stały dostęp do niezbędnych informacji i porządkujące ich przepływ. Ułatwiają one kontakt z klientami, a także dbają o płynną komunikację wewnętrzną w firmie.

W ofercie posiadamy sprawdzone oprogramowanie w zakresie:

- rozwiązań mobilnych
- usprawniania procesu sprzedaży i obsługi klienta, w tym CRM, XRM
- rozliczania czasu i kosztów pobytu dziecka w przedszkolu
- analizy i rejestracji czasu pracy i kontroli dostępu
- złożonych systemów CMS i DMS
- integracji systemów informatycznych
- systemów Business Intelligence dopasowanych do indywidualnych potrzeb klientów.

software development
integration of IT systems

mobile technologies
business intelligence

digital marketing
cloud computing

HTML5
WEB 3.0

smart TV

www.alan-systems.com

ALAN Systems
ul.Obwiednia Południowa 22
44-200 Rybnik

tel.+48 32 733 86 00
sales@alan-systems.com

Jubileusz objęty mecenatem:

Prezydenta
Miasta Mysłowice

Śląskie. Pozytywna energia

Samorządu
Miasta Katowice

Patronat medialny:

Telewizja Katowice

Polskie Radio Katowice

Radio Piekary

Sponsorzy „Ogniwa”:

ALAN SYSTEMS Sp. z o.o.

Centrala Zbytu Węgla

Prawdziwy miłośnik muzyki i śpiewu powinien być członkiem chóru mieszanego

„OGNIWO“

Nowych członków czynnych przyjmuje się w każdy poniedziałek i środę od godz. 19 do 21-szej w Wojewódzkim Domu Kultury Zw. Zaw. w Katowicach, ul Francuska 12.

Chór Mieszany „Ogniwo” w jubileuszowym roku stulecia

Komitet honorowy

jubileuszowych uroczystości 100-lecia Chóru Mieszanego „Ogniwo”
z siedzibą przy Filharmonii Śląskiej

PROTEKTORZY

BOGDAN ZDROJEWSKI *Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego*
WIKTOR SKWOREC *Arcybiskup Metropolita Katowicki*
ZYGMUNT ŁUKASZCZYK *Wojewoda Śląski*
PIOTR USZOK *Prezydent Miasta Katowice*
ALEKSANDRA GAJEWSKA *Wicemarszałek Województwa Śląskiego*
EDWARD LASOK *Prezydent Miasta Mysłowice*

CZŁONKOWIE

KRYSTYNA SIEJNA *Wiceprezydent Miasta Katowice*
ROMAN WARZECHA *Prezes Zarządu Głównego SZChiO*
EDYTA SYTNIIEWSKA *Naczelnik Wydziału Kultury Miasta Katowice*
PRZEMYSŁAW SMYCZEK *Dyrektor Wydziału Kultury Urzędu Marszałkowskiego*
ANDRZEJ WÓJCIK *Sekretarz Zarządu Głównego SZChiO*
GRAŻYNA SZYMBORSKA *Dyrektor Naczelna Filharmonii Śląskiej*
PROF. MIROSŁAW JACEK BŁASZCZYK *Dyrektor Artystyczny Filharmonii Śląskiej*
KS. PROF. ANTONI REGINEK *Kapelan SZChiO*
ZDZISŁAW CZENCZEK *Prezes Okręgu SZChiO w Katowicach*
KRZYSZTOF KAROL KAGANIEC *Dyrektor Artystyczny SZChiO i Okręgu Katowickiego SZChiO*
PROF. TOMASZ MICZKA *Rektor Akademii Muzycznej w Katowicach*
KATARZYNA PLEŚNIAK *Kancierz Akademii Muzycznej w Katowicach*
PROF. JAN MALICKI *Dyrektor Biblioteki Śląskiej w Katowicach*
ANDRZEJ CZAJKA *Prezes Zarządu ALAN Systems Sp. z o.o.*
JERZY NACHEL *Dyrektor, Redaktor Naczelny TVP Katowice*
HENRYK GRZONKA *Prezes Zarządu, Redaktor Naczelny Polskiego Radia Katowice*
ARKADIUSZ HOŁDA *Prezes TV Silesia, Kancierz Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach*
TERESA SZAFLIK *Redaktor Naczelna Radia Piekary*
JAROMIR PYZIA *Przewodniczący Stowarzyszenia L'Aplec Cultural Polones Catala de Lloret de Mar, Hiszpania*
JERZY NABIAŁCZYK *Prezes Zarządu Centrali Zbytu Węgla „Węglózbýt” S.A.*
ANDRZEJ STANIA *Prezes Związku Górnośląskiego*

KS. ANDRZEJ MARCAK *Proboszcz Parafii Katedralnej pw. Chrystusa Króla w Katowicach*
KS. EUGENIUSZ BREITKOPF *Proboszcz Parafii pw. Opatrzności Bożej*
KS. ANDRZEJ SUCHOŃ *Dziekan Dekanatu Katowice Śródmieście,*
Proboszcz Parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Katowicach
DR EWA CHORAŻY *Dyrektor III Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Katowicach*
KRYSZYNA PIASECKA *Prezes Katowickiej Spółdzielni Mieszkaniowej*
SŁAWOMIR OCZKOWICZ *Radca Prawny Kancelarii „Paragraf”*
ZDZISŁAW DOMIRSKI
ILONA CIRBUS *Dyrektor Miejskiego Domu Kultury Szopienice-Giszowiec*

**KOMITET ORGANIZACYJNY OBCHODÓW
100-LECIA CHÓRU MIESZANEGO „OGNIWO”**

ZOFIA BEREK – *Przewodnicząca*
ADRIAN LEWANDOWSKI – *I Zastępca*
EWA BIŁAS-PLESZAK – *II Zastępca*

CZŁONKOWIE

HALINA PAZERA
JERZY KAŁWAK
HELENA FOLWARCZNY
GRAŻYNA OCZKOWICZ
JÓZEF DRĄG
EWA CIERPIOŁ
JOANNA STRASZAK
MARIA BABŁOK
BEATA BIELEC
EWA KURTOK

Czczigodny Jubilat Chór Mieszany „Ogniwo” w Katowicach

List Zarządu Głównego
Śląskiego Związku Chórów i Orkiestr

Przypadające w 2013 roku stulecie „Ogniwa” to wydarzenie niezwykle. Wynika to z roli, jaką chór ten spełnił, z jego miejsca w dziejach regionu i kultury muzycznej – Katowic, Śląska, całej Polski. Godna upowszechnienia jest wiedza o kulturotwórczych i społecznych dokonaniach zespołu, który powołany został do istnienia w pamiętny, listopadowy wieczór 1913 roku.

Świadomość wyjątkowego znaczenia „Ogniwa” miało wiele osób. Również luminarze śląskiego życia społecznego, politycznego i muzycznego zdawali sobie sprawę z posłannictwa katowickiego chóru. Wspierali zespół w jego aspiracjach i artystycznym dojrzewaniu. Świadczy o tym między innymi postać Konstantego Wolnego – pierwszego Marszałka Sejmu Śląskiego, który w 1926 roku obdarzony został godnością honorowego prezesa „Ogniwa”. Wiele innych nazwisk można wymienić, na pierwszym miejscu stawiając wybitnego kompozytora, dyrygenta, uczonego, publicystę i działacza, Stefana Mariana Stoińskiego.

„Ogniwo” jest skarbem – śląskim skarbem, wspólnym dobrem wielu. Nie wolno go zaprzepaścić!

Oby ta myśl przebiła się do świadomości mieszkańców Śląska.

Katowickiemu chórowi należą się pamięć i szacunek, uznanie i wsparcie. Oczywiście nie musi już „Ogniwo” zastępować, jak niegdyś, nieistniejącej zawodowej placówki choralnej. Jest i – mamy na-

dzieję – pozostanie zespołem skupiającym szlachetne grono amatorów choralnego śpiewu. Również w takim ograniczeniu może przecież osiągać poważne rezultaty artystyczne!

Z okazji stulecia życzymy „Ogniwu”, wszystkim jego byłym, obecnym i przyszłym członkom i sympatykom obfitości Bożych łask oraz wytrwałości w dążeniu do uczynienia piękniejszym życia własnego i całej śląskiej społeczności.

Piękny śpiew niech trwa. Niech trwa „Ogniwo” – jedna z najważniejszych spójni w trwałym i mocnym łańcuchu śpiewających pokoleń zjednoczonych w Śląskim Związku Chórów i Orkiestr.

Cześć Pieśni i Muzyce! Za Zarząd Główny Śląskiego Związku Chórów i Orkiestr w Katowicach

*Roman Warzecha, prezes
Andrzej Wójcik, sekretarz*

*Katowice, w dniu stulecia
przypadającym
17 listopada 2013 roku*

Nawiązując do korespondencji zawierającej prośbę o objęcie honorowym patronatem jubileuszu stulecia działalności chóru, pragnę poinformować, że z przyjemnością będę patronował temu wydarzeniu.

„Śpiew, to najpiękniejsza muzyka na świecie”.

Słowa Bernarda Ładysza, króla polskiej sceny operowej, są mottem ludzi pasjonujących się śpiewem. To, co łączy wszystkich członków chóru, to przede wszystkim miłość do muzyki i chęć dzielenia się nią z innymi ludźmi. Przynależenie do niego wiąże się nie tylko z nieustannym doskonaleniem wokalnego warsztatu. To również duża odpowiedzialność, ponieważ każda osoba w chórze ma swoją misję do spełnienia.

Już od stu lat chór „Ogniwo” działa na rzecz promocji regionu jako miejsca posiadającego zaplecze wielu uzdolnionych śpiewaków. Wszystkie sukcesy zawdzięcza zaangażowaniu i wysiłkowi jego członków oraz wysokim kwalifikacjom dyrygentów. Wspaniałe efekty ich pracy możemy podziwiać na koncertach w kraju i za granicą. Gratuluję zatem dotychczasowej działalności, a na kolejne lata życzę wszelkiej pomyślności oraz wielu sukcesów.

Łącząc pozdrowienia, na Pani ręce pragnę złożyć wszystkim członkom chóru mieszanego „Ogniwo” życzenia zdrowia, nieustającej radości z obcowania z muzyką oraz niezapomnianych chwil podczas jubileuszowych obchodów.

Z poważaniem
Zygmunt Łukaszczyk

WOJEWODA ŚLĄSKI
Zygmunt Łukaszczyk

Katowice, 8 lipca 2013 r.
BWY.031.149.2013

Pani
Zofia Berek
Prezes
Chóru Mieszanego
„Ogniwo”

Szanowna Pani,

Nawiązując do korespondencji zawierającej prośbę o objęcie honorowym patronatem jubileuszu stulecia działalności chóru, pragnę poinformować, że z przyjemnością będę patronował temu wydarzeniu.

„Śpiew, to najpiękniejsza muzyka na świecie”

Słowa Bernarda Ładysza, króla polskiej sceny operowej, są mottem ludzi pasjonujących się śpiewem. To, co łączy wszystkich członków chóru, to przede wszystkim miłość do muzyki i chęć dzielenia się nią z innymi ludźmi. Przynależenie do niego wiąże się nie tylko z nieustannym doskonaleniem wokalnego warsztatu. To również duża odpowiedzialność, ponieważ każda osoba w chórze ma swoją misję do spełnienia.

Już od stu lat chór „Ogniwo” działa na rzecz promocji regionu jako miejsca posiadającego zaplecze wielu uzdolnionych śpiewaków. Wszystkie sukcesy zawdzięcza zaangażowaniu i wysiłkowi jego członków oraz wysokim kwalifikacjom dyrygentów. Wspaniałe efekty ich pracy możemy podziwiać na koncertach w kraju i za granicą. Gratuluję zatem dotychczasowej działalności, a na kolejne lata życzę wszelkiej pomyślności oraz wielu sukcesów.

Łącząc pozdrowienia, na Pani ręce pragnę złożyć wszystkim członkom chóru mieszanego „Ogniwo” życzenia zdrowia, nieustającej radości z obcowania z muzyką oraz niezapomnianych chwil podczas jubileuszowych obchodów.

Z wyrazami szacunku

*Nagroda Prezydenta Miasta Katowice
w dziedzinie kultury w roku 2013
przyznana Chórowi Mieszanemu „Ogniwo”*

z okazji setnego jubileuszu istnienia za wybitne osiągnięcia artystyczne, pracę, profesjonalizm i pasję, które pozwoliły na mistrzowskie wykonanie największych dzieł polskiej i światowej klasyki muzycznej.

Dziękuję Chórowi za dokonania artystyczne i życzę jego członkom pomyślności w życiu osobistym.

*Prezydent Miasta Katowice
Piotr Uśzok*

Decyzja Prezydenta
Miasta Katowice
Piotra Uśzoka o przyznanej
w roku jubileuszowym
chórowi „Ogniwo” nagrodzie
w dziedzinie kultury

**Nagroda Prezydenta Miasta Katowice
w dziedzinie kultury
w roku 2013**

przyznana

Chórowi „OGNIWO”

z okazji setnego jubileuszu istnienia za wybitne osiągnięcia artystyczne, pracę, profesjonalizm i pasję, które pozwoliły na mistrzowskie wykonanie największych dzieł polskiej i światowej klasyki muzycznej.

Dziękuję Chórowi za dokonania artystyczne i życzę jego członkom pomyślności w życiu osobistym.

Prezydent Miasta Katowice

Piotr Uśzok

Katowice, dnia 13 września 2013 roku

Słowo Prezydenta Katowic z okazji 100-lecia chóru „Ogniwo”

100-lecie istnienia chóru „Ogniwo” to szczególna okazja do podsumowania wieloletniego zaangażowania w krzewienie kultury, budowanie tożsamości i rozślawianie naszego miasta. Ten wyjątkowy jubileusz skłania również do wyrażenia szczególnej wdzięczności wszystkim tym, którzy budowali i budują wspaniałą historię chóru wykonującego największe dzieła polskiej i światowej klasyki muzycznej.

Chór „Ogniwo” na stałe wpisał się w muzyczny krajobraz Katowic i całego regionu. Artystyczna droga chóru kształtowała się przy współpracy i zaangażowaniu wybitnych muzyków, często związanych z Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia w Katowicach, Filharmonią Śląską oraz Akademią Muzyczną w Katowicach. Wyjątkowe osiągnięcia chóru najlepiej dowodzą wysokich kwalifikacji dyrygentów, a także ciężkiej i sumiennej pracy członków zespołu.

Mijający wiek to dobra okazja, aby przywoływać tych, którzy chór zakładali i wyrażać uznanie dla ich dokonań. W tym miejscu nie sposób nie wspomnieć o pierwszym dyrygencie Teodorze Lewandowskim czy Stefanie Marianie Stoińskim. Wśród dyrygentów związanych z chórem „Ogniwo” należy wymienić również Bogusława Szabelskiego i Karola Stryję, o których pamiętać w Katowicach nadal jest żywa. Dalej podziękowania należą się wszystkim jego członkom, którzy przez sto lat tworzyli i tworzą ten zespół, ofiarowując swoje talenty i czas na krzewienie

śląskiej chóralistyki. No i wreszcie szczególne podziękowania kieruję do Pani Zofii Berek, która związana jest z zespołem od 1973 roku, od 13 lat pełniąc funkcję prezesa chóru „Ogniwo”.

Dziś zespół koncertuje zarówno na uroczystościach świeckich, jak i kościelnych i jest nadal ważną częścią naszej katowickiej kultury. Siła „Ogniwa” związana jest z wysokim poziomem artystycznym, ale przede wszystkim z kultywowaniem tradycji, która tutaj, w Katowicach, towarzyszy mieszkańcom od pokoleń.

Każdy jubileusz, ten mniejszy czy większy, to okazja nie tylko do okolicznościowych życzeń, ale również do wyrażenia wdzięczności. Niech mi zatem będzie wolno raz jeszcze złożyć wyrazy ogromnego uznania za wszystkie dokonania chóru. Pragnę przekazać serdeczne życzenia wszelkiej pomyślności dla całego zespołu.

*Prezydent Miasta Katowice
Piotr Uşok*

Odznaczenia i nagrody przyznane Chórowi Mieszanemu „Ogniwo”

- Nagroda województwa śląskiego Srebrny Łańcuch, 1930 r.;
- Złoty Krzyż Zasługi, 1963 r.;
- Odznaki Zjednoczenia Polskich Zespołów Śpiewających i Instrumentalnych (obecnie PZChO): brązowa i srebrna; złota w 1963 r.;
- Złota Honorowa Odznaka z Laurem, dwukrotnie: w 1973 i 1983 r.;
- Odznaki: Zasłużonemu w Rozwoju Województwa Katowickiego – srebrna, 1973 r.; złota, 1978 r.; Wielka Złota Odznaka, 1983 r.;
- Nagroda Województwa za wybitną działalność artystyczną, popularyzatorską i społeczną w 60-letniej służbie dla rozwoju polskiej sztuki, Katowice 1974 r.;
- Medal im. Jana Fojcika za zasługi dla ruchu muzycznego, 1983 r.;
- Medal Miasta Katowice, 1983 r.;
- Medal im. Pawła Dubiela za zasługi w upowszechnianiu idei demokratycznych, 1984 r.;
- Laur 75-lecia Związku Śląskich Kół Śpiewających, Katowice 1985 r.;
- Nagroda im. Juliusza Ligonja przyznana przez stowarzyszenie „PAX”, Oddział Wojewódzki w Katowicach, 1988 r. (najwyższe odznaczenie, jakim dysponuje Polski Związek Chórów i Orkiestr);
- Nagroda Główna „Złocisty Żagiel”, nagroda specjalna za najlepszą interpretację utworu Józefa Świdra *Pokochałem Ciebie* na V Festiwalu Pieśni o Morzu w Wejherowie;
- Brązowe Pasma w Ogólnopolskich Dniach Chóralnej Muzyki Sakralnej w Bytomiu, 2000 r.;
- Medal 100-lecia przyznany przez Związek Śl. Kół Śpiewających za wieloletnią działalność i krzewienie amatorskiego ruchu na Śląsku, 2010 r.;
- Złota Honorowa Odznaka „za zasługi dla województwa śląskiego”, 2010 r.;
- Srebrny Dyplom za najlepszą interpretację utworów sakralnych na II Międzynarodowym Festiwalu i Konkursie Chóralnym „Coral Cançó Mediterrània” w Hiszpanii, 2012 r.;
- Srebrny Dyplom za najlepszą interpretację utworów katalońskich na II Międzynarodowym konkursie „Coral Cançó Mediterrània” w Hiszpanii, 2012 r.;
- Międzynarodowa Nagroda im. Stanisława Moniuszki, Cieszyn 2013 r.;
- Nagroda Prezydenta Miasta Katowice w dziedzinie kultury, 2013 r.;

*Srebrny Łańcuch,
Nagroda Województwa
Śląskiego, 1930 r.*

*Dyplom za najlepszą interpretację utworów sakralnych
na II Międzynarodowym Festiwalu i Konkursie „Coral
Cançó Mediterrània”, który chór „Ogniwo” otrzymał
w 2012 r.*

*Statuetka nagrody Prezydenta Miasta Katowice Piotra Uszoka
przyznanej w uznaniu wybitnych osiągnięć artystycznych
chórowi „Ogniwo” w roku stulecia*

Chór „Ogniwo” imponował w latach trzydziestych XX wieku nie tylko liczebnością

Nasze stuletnie trwanie

Chór Mieszany „Ogniwo” powstał sto lat temu, 17 listopada 1913 roku. Był jednym z 47 chórów Związku Śląskich Kół Śpiewaczych, który osiem lat później skupiał około dwudziestu tysięcy śpiewaków w 354 zespołach. Dzisiaj tak wielu zespołów już nie ma. My, „Ogniwo”, trwamy.

Jesteśmy.

Tak jak umawialiśmy się na dzisiejsze spotkanie przed pięcioma laty razem z Rajmundem Hanke. Druha Rajmunda, członka honorowego naszego zespołu, wielce zasłużonego dla polskiego ruchu śpiewaczego prezesa honorowego Oddziału Śląskiego i Zarządu Głównego Polskiego Związku Chórów i Orkiestr, nie ma dziś z nami; zmarł w lipcu miniego roku. Pożegnaliśmy także w ubiegłych latach prezes „Ogniwa” w latach 1973 – 1991 Małgorzatę Nowak i najstarszego śląskiego dyrygenta, rówieśnika Związku Śląskich Kół Śpiewaczych, dyrygenta „Ogniwa” w latach 1947 – 1950 i 1958 – 1985 Pawła Kotuchę.

Cześć Ich pamięci!

Wierzę, że są dziś z nami i wtórują nam śpiewem w *Śląskim Chórze Anielskim*.

Sto lat... to niewiele i zarazem dużo – wiek.

Kiedy powstało „Ogniwo”, Katowice jako miasto liczyły zaledwie 48 lat i nie miały jeszcze ani Konserwatorium, pierwszej wyższej uczelni na Górnym Śląsku, ani Filharmonii, choć czasem już się koncertowało w sali, którą później zaadaptowano na jej siedzibę. Działaliśmy przed tymi filarami katowickiej

Wiedeń rok 2009. „Ogniwo” koncertuje w historycznym kościele na Kahlenbergu

i śląskiej muzyki. I to zanim powstało Polskie Radio, którego katowicka rozgłośnia potem sprzyjać będzie śląskiemu ruchowi śpiewaczemu.

To był wielki ruch. Nas, dzisiejszych, dumą napawa, że jesteśmy spadkobiercami tych, którzy wyśpiewali polskość Śląska, tych, którzy pochwycili powstańczą broń, gdy ich śpiewu nie chiano usłyszeć. Nie przypadkiem śpiewaliśmy na katowickim Rynku prastarą *Bogurodnicę*, gdy 20 czerwca 1922 roku Ślązacy witali Wojsko Polskie przybyłe pod dowództwem wnuka Aleksandra Fredry, generała Stanisława Marii Szeptyckiego. Dzisiaj, na szczęście, Polska dani krwi nie potrzebuje. Naszym trwaniem – mimo wielu przeciwności, mimo mocno dziurawego mecenatu, dramatycznie zmniejszonego zainteresowania mediów sprawami kultury – silnie włączamy się w budowanie społeczeństwa obywatelskiego. Nasze śpiewanie i wszelkie związane z nim działania są jego trwałym elementem.

„Ogniwo” całą swoją dotychczasową działalnością zapisało się w kulturze Górnego Śląska jako

Ogniwo śpiewa
w Teatrze Miejskim w Lloret de Mar

zespół wykonujący największe dzieła polskiej i światowej klasyki muzycznej. Od chwili założenia aż do wybuchu II wojny światowej pielęgnowało polską pieśń patriotyczną. W roku 1930 z inicjatywy ówczesnego dyrygenta Stefana Mariana Stońskiego i śpiewaków naszego chóru został odsłonięty w Katowicach pomnik Stanisława Moniuszki, pierwszy w Polsce pomnik wybudowany całkowicie ze składek chórzystów.

Pomnikowy charakter miało też wiele artystycznych osiągnięć chóru „Ogniwo”. Nie da się – na to trzeba opasłej monografii – wymienić wszystkich ze stuletniej działalności, ale nie sposób choć nie wzmiankować zaproszenia Polskiego Komitetu Plebiscytowego do przedstawienia amatorskiego spektaklu francuskiej operetki *Mademoiselle Nitouche* Florimonda Hervého z udziałem śpiewaków „Ogniwa” w Katowicach, Chorzowie, Bytomiu, Zabrze, Gliwicach (gdzie występ zakłóciły niemieckie bojówki), Kluczborku i Opolu. Na swe 10-lecie „Ogniwo” pod batutą Jana Niesłonego po raz pierwszy w historii

śląskich chórów sięgnęło po pozycję z wielkiego repertuaru – dwa fragmenty *Sonetów krymskich* Stanisława Moniuszki. W 1931 roku pierwsi w Katowicach i w Polsce pod batutą Stefana Mariana Stońskiego zaśpiewaliśmy *Judę Machabeusza*, oratorium Georga Friedricha Händla, co powtórzyliśmy w Chorzowie i rok później w Warszawie. Jeden jedyny raz przybył do Katowic Karol Szymanowski – na naszą z udziałem solistów warszawskiego prawykonania prezentację jego arcydzieła *Stabat Mater*. W Katowicach po raz pierwszy po polsku wykonaliśmy je 15 maja 1934 roku. Kompozytor zaliczył to wykonanie do najświetniejszych, jakie dane było mu słyszeć. Planowano powtórzenie koncertu i nagranie płyty, ale zabrakło na to środków, za to w Wielki Czwartek 1935 roku „Ogniwo” i muzycy katowickiego Towarzystwa Muzycznego dostąpili zaszczytu wykonania *Stabat Mater* przed mikrofonami Polskiego Radia.

W czasie, gdy dyrygentem „Ogniwa” był Karol Stryja (1947–1954), sześćdziesiąt lat temu, 7 września 1953 roku, chór podjął z Państwową (wtedy) Filharmonią Śląską stałą współpracę. Trwała ona także po powołaniu w 1974 roku Chóru Filharmonii Śląskiej; wielokrotnie potem z tym zawodowym chórem śpiewaliśmy dzieła największe. Nasz repertuar obejmuje nie tylko pieśni patriotyczne i sakralne, stanowiące normalny program chórów amatorskich, ale także wielkie dzieła chóralne, oratoria, kantaty, msze, przekroje oper i operetek należące do najwybitniejszych pozycji polskiej i światowej literatury

muzycznej. To między innymi – wymienię za wspomnieniem Pawła Kotuchy – kantaty L. van Beethovena, J. Brahmsa, J. Maklakiewicza, St. Moniuszki, F. Nowowiejskiego, S. Rachmaninowa, S.M. Stoińskiego, St. Wiechowicza, B. Wojtowicza i J. Świdra, oratoria J.S. Bacha, L. van Beethovena, H. Berlioza, G.F. Händla, J. Elsnera, J. Haydna, W.A. Mozarta, C. Orffa, S. Prokofiewa, G. Rossiniego, B. Brittena czy operowe przeboje A. Borodina, P. Mascagniego, M. Musorgskiego, R. Straussa, R. Wagnera. Jeszcze dodam: msze L. van Beethovena, G. Fourého, W.A. Mozarta czy G. Verdiego.

Z takim repertuarem mogliśmy w naszych kronikach zapisać i występy na festiwalach w La Chaise Dieu i w Troyes we Francji, koncert w słynnej Arena di Verona, koncerty *a cappella* w ówczesnych Czechosłowacji i Jugosławii, Bułgarii czy Niemczech, potem jeszcze w Czechach, Austrii, Hiszpanii, Łotwie i Ukrainie. W ostatnich pięciu latach do listy zagranicznych koncertów dopisaliśmy występy w wiejskich kościołach – polskim i na Kahlenbergu (czerwiec 2009, z okazji pięciolecia naszego przystąpienia do Unii Europejskiej), na festiwalu w Paryżu (sierpień 2011), konkursowe występy w Lloret de Mar oraz koncert muzyki sakralnej w barcelońskiej katedrze św. Eulalii (wrzesień 2012). Na tym hiszpańskim II Międzynarodowym Festiwalu i Konkursie Chórów „Coral Cançó Mediterrània” nagrodzeni zostaliśmy „Srebrnymi Dyplomami” zarówno w kategorii pieśni sakralnych, jak i katalońskich.

Podjęmowaliśmy w ostatnich latach takie artystyczne wyzwania, jak wykonanie *Mszy C-dur* („in honorem Sanctissimae Trinitatis”) kV 167 Wolfganga Amadeusa Mozarta (Katowice, 7 grudnia 2008), udział w zlocie chórów i orkiestr śląskich w stulecie pierwszego zlotu śpiewaków śląskich w Katowicach Zadolu (20 września 2009) oraz w rocznicowych koncertach 90-lecia katowickiego okręgu Śląskiego Związku Chórów i Orkiestr i stulecia Śląskiego Związku Chórów i Orkiestr (maj, czerwiec, październik, listopad 2010). Byliśmy w Krakowie w 600. rocznicę bitwy pod Grunwaldem i w stulecie odsłonięcia Pomnika Grunwaldzkiego (wrzesień 2010). W katowickim kościele Mariackim koncertowaliśmy na 150-lecie powstania świątyni, a kilka dni później zostaliśmy zaproszeni do udziału w jubileuszu wielkiego chórmistrza i pedagoga, twórcy m.in. chóru Filharmonii Śląskiej, prof. Jana Wojtacha (grudzień 2010). W.A. Mozarta *Mszę C-dur „Koronacyjną”* kV 317 przygotowaliśmy m.in. na

W 2011 roku katowicki chór „Ogniwo” pojechał na Międzynarodowy Festiwal Chórów i Orkiestr do Paryża.

koncert w katowickim kościele św. św. apostołów Piotra i Pawła z okazji beatyfikacji (maj 2011) Jana Pawła II, przed którym mieliśmy zaszczyt i honor wystąpić w przeszłości. Trafiliśmy na duży ekran w polskim dramacie obyczajowym Jerzego Domaradzkiego *Piąta pora roku*, z Ewą Wiśniewską i Marianem Dziędzielem w rolach głównych, śpiewem uświetniliśmy także jego premierę w katowickim Centrum Sztuki Filmowej „Silesia – Film” (grudzień 2012). Kilkakrotnie nasze koncerty nagrywała Telewizja Silesia.

Artystyczną drogę chóru „Ogniwo” wytyczali od początku najwybitniejsi dyrygenci, często zawodowo związani z Filharmonią Śląską, obecnie noszącą zaszczytne imię Henryka Mikołaja Góreckiego,

Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia i Telewizji czy Akademią Muzyczną. Osiągnięcia zespołu są rezultatem ofiarnej pracy wszystkich jego członków i dowodem wysokich kwalifikacji naszych dyrygentów, wśród których byli m.in.: Teodor Lewandowski, Stefan Marian Stoiński, Stefan Ślązak, Bolesław Szabelski, Karol Stryja, Paweł Kotucha, Napoleon Siess, Zdzisław Szostak, Edmund Kajdasz, Czesław Plączek, Barbara Zielonka-Rusin, Krystyna Krzyżanowska-Łoboda. Koncertowali z „Ogniwem” tak wybitni śpiewacy, jak Krystyna Szczepańska, Krystyna Szostek-Radkova, Stanisława Marciniak, Barbara Zagórzanka, Pola Bukietyńska, Bernard Ładysz, Wiesław Ochman, Bogdan Paprocki, Andrzej Hiolski, Henryk Grychnik i Czesław Galka.

Po Krzysztofie Martyniaku od września 2011 roku naszym dyrygentem jest bas Chóru Filharmonii Śląskiej Adrian Lewandowski (rocznik 1983; od „Ogniwa” młodszy o 70 lat), który na Wydziale Kompozycji, Interpretacji, Edukacji i Jazzu Akademii Muzycznej w Katowicach studiował w klasie dyrygentury choralnej prof. Jana Wojtachy.

Silnie na nas wpływa wielce przez nas ceniona, stała współpraca z orkiestrą symfoniczną Filharmonii Śląskiej, pięknie obecnie podtrzymywana przez honorową drużynę „Ogniwa” Grażynę Szymborską i maestra Mirosława Jacka Błaszczyka. Po stokroć dziękujemy, ufni, że wraz z Wami już niebawem będziemy mogli wrócić do odnowionej siedziby.

Wielokroć nagradzane w konkursach i na festiwalach oraz za całokształt dorobku, „Ogniwo” z okazji jubileuszu 90-lecia otrzymało certyfikat członka Konfraterni Najstarszych Chórów i Orkiestr Województwa Śląskiego. U progu swego stulecia, podczas XXI Trojaka Śląskiego, zostaliśmy uhonorowani Międzynarodową Nagrodą im. Stanisława Moniuszki. Kapituła pod honorowym patronatem prezydenta Katowic Piotra Ushoka przyznała ją nam „za wybitne zasługi dla społecznego ruchu muzycznego i dokonania w budowaniu trwałych wartości etycznych, których źródłem jest piękno pieśni i tradycji muzykowania na Śląsku”. 13 września, w rocznicę nadania Katowicom praw miejskich, otrzymaliśmy Nagrodę Prezydenta Miasta Katowice w dziedzinie kultury z okazji setnego jubileuszu

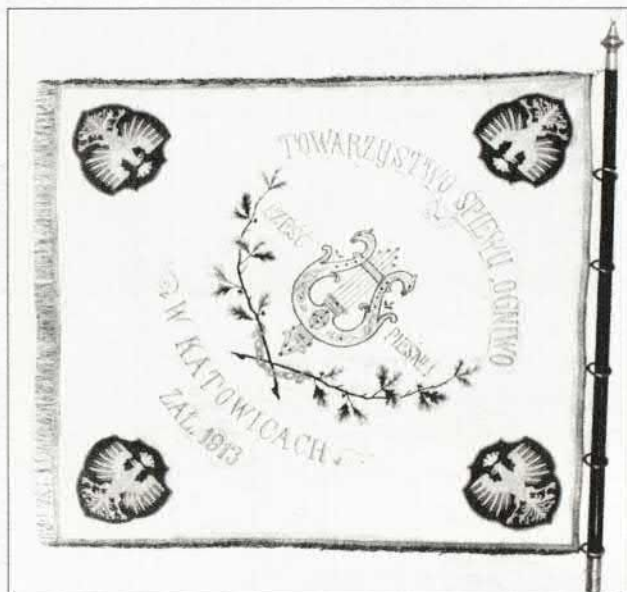

istnienia za wybitne osiągnięcia artystyczne, pracę, profesjonalizm i pasję, które pozwoliły na mistrzowskie wykonywanie największych dzieł polskiej i światowej klasyki muzycznej.

Jesteśmy zaszczytzeni, cieszymy się, ale tak naprawdę – śpiewamy dla siebie. Złączeni wspólnym wysiłkiem w szukaniu doskonałości zanim muzykę przeżywać będziemy razem z innymi. Móc dzielić się śpiewem – to wielki dar. Bo muzyka – powtórzę za piętnastowiecznym francuskim poetą i kronikarzem Jehanem Molinetem – jest echem niebios, głosem aniołów, rozkoszą raju, nadzieją przestworzy, organami Kościoła, śpiewem ptasząt, ulgą dla wszystkich zasmuconych i znajdujących się w zwątpieniu serc... Chociaż problemy nas nie omijają, w nas zwątpienia nie ma.

My śpiewamy...

Zofia Berek

*Uratowany przed hitlerowcami historyczny sztandar „Ogniwa”
haftowany był przez członków chóru w latach 1918 – 1920*

„Ogniwo” do ogniwa wiązać, łańcuch będzie...

Zacznijmy żartobliwie, cytatem wziętym od Jotesa – współpracownika przedwojennej „Polonii” – który w numerze pisma, datowanym 11 lutego 1926 roku, w zgrabnej rymowance ogłaszał wszem i wobec:

*Nasze Katowice
To jednak bardzo muzyczne miasto.*

Tę myśl zrodziła najpewniej potoczna obserwacja życia muzycznego miasta nad Rawą, gdzie „melodie mkną za tobą przez ulice z kawiarni”. Rodziło to określone, chyba niepożądane, skutki. W każdym razie doświadczał ich, jak się zdaje, autor rymowanek. Dał temu wyraz taki oto:

*Jeżeli w domu cieniu
Pragniesz pracować w spokoju i ciszy,
Wnet katarynka zajęczy w podsieniu
Lub trąb fałszywe dźwięki rykną...*

Zaiste, Katowice to jednak bardzo muzyczne miasto: Akademia Muzyczna, NOSPR, Filharmonia

Poświęcenie sztandaru

będzie miało Tow. śpiewu „Ogniwo” w Katowicach w Wniebowstąpienie Pańskie, dnia 25. maja bieżącego roku. Bratnie towarzystwa bardzo prosimy, aby w dniu tym nie urządzały żadnych zebrań i zabaw, raczej zachęciły i inne towarzystwa do wzięcia gremialnego udziału w tak rzadkiej dla Katowic uroczystości.

Cześć pieśni!

Z a r z ą d.

Śląska, Zespół Śpiewaków Miasta Katowice „Camera Silesia”, Henryk Mikołaj Górecki, Wojciech Kilar... Przedwojenny felietonista w najbardziej szalonych wyobrażeniach nie mógł przewidzieć tego, co dla nas oczywiste: wymienione nazwiska i nazwy są rozpoznawalnymi w świecie synonimami muzycznej kultury Katowic, choć prawdą jest i to, że nie miała część jego mieszkańców kojarzy ją raczej z takimi nazwami, jak „Rava Blues” czy „Off Festival”.

Ilu katowiczów dla poparcia tezy Jotesa posłużyłoby się argumentem historycznych dokonań „Ogniwa”?

Ogniwo. Czym jest?

Wiadomo, ono spaja, łączy... Wiele ogniów, pierścieni, kółek z sobą zespolonych tworzy łańcuch. Tym mocniejszy bywa łańcuch, im mocniejsze są jego ogniwa, do siebie podobne.

Przed dziesięciu laty w wywiadzie udzielonym „Dziennikowi Zachodniemu” prezeska stułetniego dziś chóru „Ogniwo” Zofia Berek powiedziała:

– Choć jesteśmy chórem amatorskim, śpiewają u nas ludzie, którzy kochają to, co robią. Może do nas trafić każdy, kto tylko ma talent do śpiewania...

Rajmund Hanke, prezes ówczesnego Oddziału Śląskiego Polskiego Związku Chórów i Orkiestr (dziś: Śląski Związek Chórów i Orkiestr), w liście gratulacyjnym nadesłanym do „Ogniwa” w roku jego dziewięćdziesięciolecia ujął tę ideę nieco inaczej:

Kultura – pisał – jest jednym z najważniejszych czynników określających tożsamość narodu, a społeczny ruch śpiewaczy i tradycje muzykowania spełniają na tym polu rolę szczególną. Potwierdza to znamienity Jubileusz [...] katowickiego „Ogniwa” i jego wielki dorobek artystyczny i społeczno-kulturalny.

Czasami, zdarza się, ogniwo pęka. Wtedy rwie się łańcuch. Przestaje spełniać przeznaczoną sobie rolę. Nie nadaje się do niczego. Jakoś trudno sobie wyobrazić łańcuch, w którym brakowałoby jakiegoś ogniwa.

To brakujące „Ogniwo” utworzone zostało w poniedziałkowy wieczór, 17 listopada 1913 roku. Wykute ze szlachetnej materii, było od razu mocne. Trwa dotąd mocą mu przy początku nadaną. Przetrzymało bez większego uszczerbku dziesięć trudnych dekad. Nie wykruszyły go, nie rozerwały przeciwstawne siły. Nie dało się go usunąć z „łańcucha” śląskich chórów, które w pobliżu ówczesnych Katowic śpiewały polskie pieśni. Wzmocniło „łańcuch” złożony z istniejących już „ogniw” – chórów „Lutnia” i „Lira” w Bogucicach, „Harmonia” w Józefowcu, „Halka” w Załężu, „Lutnia” w Ligocie, „Jutrzenka” w Piotrowicach (dzisiejszy chór męski „Hejnał”), Towarzystwa Śpiewu im. Wyspiańskiego w Szopienicach.

Wielka, godna szacunku i naśladowania jest zasługa twórców „Ogniwa”. Chóru przez nich stworzonego i pięknie się przez lata prezentującego

Z życia kół.

Tow. śpiewu „Ogniwo” w Katowicach odegrało w drugie święto Bożego Narodzenia na sali „Reichshalle” „Jasełka” ks. L. Soleckiego. Wykonanie tego niełatwego dzieła było dobre, jak się też tego po „Ogniwie” inaczej nie spodziewano. Reżyserował artysta Górnośląskiego teatru narodowego p. Barański, zaś śpiewy wyćwiczył p. J. Rzeźniczek.

Jak na nasze stosunki chóry były dobre i sprawne, a głosy czyste i piękne. Tembardziej nas dziwiło, że niektóre ustępy tego dzieła opuszczone zostały. Poza tem „Ogniwo” dołożyło wszystkich sił, aby ludowi naszemu dać coś dobrego. Jednakże jak wszędzie tak i tu można było zauważyć, że dużo czasu upłynie, nim publiczność nasza dostoić się będzie mogła do podobnych występów. Trzask drzwi, brzęk kufla i nieustanne szepty i szmery panowały podczas całego przedstawienia i niepozwalaly na

pozazdrościć mógł Katowicom niejeden ośrodek o znacznie starszej muzycznej tradycji.

Obszerny jest poczet tych, co o „Ogniwo” dbali i przyczyniali się do uczynienia z katowickiego chóru niekwestionowanego lidera śpiewaczego ruchu. Listę najbardziej zasłużonych otwiera Franciszek Wojciechowski – redaktor „Gazety Ludowej”. Za nim plasuje się Kazimierz Siciński – pierwszy prezes chóru, „pracownik umysłowy”. W dobrych zawodach prowadzących „Ogniwo” do sukcesu uczestniczyli także: Teodor Lewandowski – aptekarz, działacz śpiewaczy i dyrygent, Tomasz Kowalczyk – działacz narodowy i gospodarczy, Augustyna Wieczorkiewicz z domu Wolna i jej siostra Róża, Stefan Marian Stoiński – wybitny kompozytor, dyrygent, uczony i publicysta, Józef Bortel – legionista, śląski powstaniec i działacz śpiewaczy, Karol Stryja – wybitny dy-

„Ogniwo” chór mieszany. Dyrygent Stefan M. Stoiński, Dyrektor Instytutu Muzycznego. Lekcje dwa razy tygodniowo. Członków przyjmuje codziennie od godz. 10—1 i 4—7 sekretarjat „Ogniwa” Teatralna 7 I. Tamże próba głosu.

rygent i wieloletni szef śląskich filharmoników, Paweł Kotucha – syn śląskiego powstańca, żołnierz Armii Krajowej, utalentowany muzyk...

Wiele innych osób należałoby tu wymienić. Same wielkie pośród nich nazwiska, wspaniałe osobowości, postaci o znaczeniu niepodważalnym. Ich zasługi dla Katowic, dla kultury muzycznej miasta, dla Śląska i dla Polski – ogromne!

„Ogniwo” poczęło się z dobrego natchnienia. Utrzymywano dotąd, że akt ten dokonał się... w knajpie. Dokładniej – w salce restauracyjnej niejakiego Przybyły przy katowickiej Meisterstraße (obecnie ulica Fryderyka Chopina). Tylko... czy to prawda? Chyba tak, o ile nie zawiodła pamięć akuszerów oraz rzetelność tych, co powielali wiadomości o okolicznościach utworzenia chóru. Próby dowiedzenia się czegoś na ten temat w źródłach z epoki, takich jak na przykład katowickie książki adresowe z lat 1910 – 1914, nie przyniosły pozytywnego rezultatu. Fakt narodzin chóru w lokalu restauracyjnym raczej nie budzi zdziwienia. W tamtych czasach restauratorzy chętnie udzielali gościny różnym organizacjom. Także chórom. Współczesna knajpa, w XXI wieku będąca miejscem anonimowej konsumpcji, raczej nie jest przybytkiem kultury. Można od biedy nazwać ją „interesem” albo – bardziej modnie – „businesssem”. Ale „przybytkiem kultury” – przenigdy! Gdy „Ogniwo” się poczyniło, nawet zwykła stodoła służyć mogła celom kulturalnym. Znane są takie przypadki.

W Wielki Czwartek, 18 bm. wystąpił w Rozgłośni Polskiego Radja w Katowicach miejscowy chór „Ogniwo”, wykonując pod dyrekcją St. M. Stoińskiego natchniony utwór naszego wielkiego kompozytora Karola Szymanowskiego „Stabat Mater”.

Wielki koncert symfoniczno-chórалny odbędzie się w Teatrze Polskim dnia 11 maja. Na programie: części z „Requiem” Berlioza, „Stabat Mater” Szymanowskiego i „Wielka Modlitwa” Stoińskiego. Śpiewa chór mieszany „Ogniwo” pod batutą dyr. Stoińskiego.

W pierwszej połowie XIX wieku, gdy Katowice wciąż jeszcze były „lichą wioską”, rolę jej kulturalnego centrum spełniała właśnie karczma – częściowo murowana, kryta gontem, „górująca nad małymi, słomą krytymi chałupami”. Zawalenie się tego obiektu w 1864 roku uznano za symboliczny koniec wiejskiego okresu historii obecnej metropolii. Od tamtąd przekształcanie się Katowic w dobrze zorganizowany ośrodek przemysłu i kultury postępowało w zawrotnym tempie.

„Co się tyczy muzyki – pisał Anton Oskar Klaufmann w wydanej w 1911 roku opartej na wspomnieniach książce »Śląsk przed laty« – to uprawiano tu przede wszystkim, podług sił i możliwości, muzykę kościelną. Podczas głównych nabożeństw i tzw. figurowanych mszy występowały nie tylko chóry śpiewacze, ale i cała orkiestra z bębnami i trąbkami [...]. Muzyką kościelną protestanci i katolicy wspomagali się nawzajem w wypadku ważniejszych uroczystości”.

Niemiecki autor zapamiętał też, że:

W Katowicach istniało stowarzyszenie muzyczne, w którym spotykali się amatorzy, by wspólnie ćwiczyć i muzykować, wykonując na publicznych koncertach poważniejsze utwory, np. oratoria.

Te towarzystwa „cieszyły się nadzwyczajną estymą”, podkreślił Klausmann. Nie wydaje się, by była to opinia przesadzona. Nie dotyczyła jednak polskich stowarzyszeń amatorów spotykających się, by wspólnie ćwiczyć i muzykować. Autor wspomnień po prostu dyskretnie ich nie zauważał. Tym bardziej nie przypisywał im cech nadzwyczajnych. Tymczasem w Katowicach w latach jego młodości z powodzeniem po polsku śpiewali na przykład członkowie utworzonego przez ks. Rudolfa Lubeckiego w 1869 roku Kółka Katolickiego:

Dawniej byli członkami „kółka” wnet wszyscy nauczyciele, urzędnicy przy kolei żelaznej, kupcy i tacy, co teraz są starokatolikami. Ale teraz? – pytano retorycznie w 1875 roku w piśmie „Katolik” – ani nauczyciele [...], ani urzędnicy, ani kupcy, chociaż teraz są możnymi obywatelami, nie należą do nas – tylko sami prostaczkowie, robotnicy i nasz ks. Kap.[elan] Lubecki. On to jest naszym prezesem i jedynym nauczycielem, gdyż nikt wotem trudnym dzieło go nie popiera. Ale i tak słyszymy w każdą niedzielę jakąś naukę, a potem się bawimy grą i śpiewem, bo nas przewieleb.[ny] ks. nauczył

następujących 12 pięknych pieśni zabawnych:

1. Bracie nuż dokoła. 2. Tak nas tu dzisiaj ścisła przyjaźń łączy. 3. Jak wspaniała. 4. Była babuliczka. 5. Chłopek ci ja chłopek. 6. Znasz ty tę ziemię. 7. Piwo pijamy – a nie wódkę. 8. Szczęśliwym ja w każdej porze. 9. Już słonko. 10. Tańczyła rybka z rakiem. 11. Słuchajmy wiernie, szczerze itd. 12. Raz na leśny szedłem ślak...

W 1882 roku Kółko księdza Lubeckiego (a może całkiem inne, bo w relacji tego nie zaznaczono) wybrało się raz pewnego na wycieczkę do Małej Dąbrówki. Z jego członków nie wszyscy „stanęli do marszu”. Szeregi wycieczkowiczów powiększył jednak „młody a pełen życia i ducha” związek z Siemianowic. „Wnet przyszlismy do Dąbrówki, bo nam przygrywała sławna kapela p. Raschdorfa z Katowic” – napisał sprawozdawca „Katolika” i podkreślił, że przybyłych powitał „piękny napis”:

*Witaj, polski narodzie,
U Hamburgera w ogrodzie!*

Nie podobało się to pilnującemu porządku żandarmowi, który zdarł powitalny transparent, mówiąc, „że tu nie chce Polaków”. „Chociaż polski naród został rozdarty na papierze, to jednak nie umarł i wszedł do ogrodu wesołego, śpiewał, strzelał, kręgle kulał” – stwierdził świadek zdarzenia, odnotowując też, że „Muzyka odgrywała koncertowe sztuczki, członkowie »związku« ze Szopienic,

Tow. śpiewu „Ogniwo” w Katowicach
urządza w niedzielę dnia 2-go kwietnia na wiel-
kiej sali w Reichshalle przy placu Wilhelma
wielki wieczór pieśni
z bardzo doborowym programem. Miłośników
pieśni polskiej, prosimy, aby raczyli zachęcić
szerokie koła do przybycia na tę uroczą, jaką
mamy zamiar zgotować dla uczestników.
ZARZĄD.

Siemianowic, Król.[ewskiej] Huty śpiewali pieśni
piękne [...]. Zrobiono i poloneza w ogrodzie”.

Dodać wypada, że pielęgnowanie śpiewu i ję-
zyka ojczystego za cel swojej działalności obrało
między innymi działające również w Katowicach
od 1892 roku Towarzystwo Górnośląskich Przemys-
łowców.

Kiedy poczynano się stuletnie dziś „Ogniwo”,
od dawna działały w Katowicach chóry niemiec-
kie. W 1857 roku powstało Męskie Stowarzyszenie
Śpiewacze „Männerengesangverein” – stowarzysze-
nie amatorów uprawiających śpiew chóralny, któ-
re w 1861 roku zorganizowało w mieście wielkie
święto śpiewacze. Największą sławę pośród dzia-
łających w Katowicach niemieckich stowarzyszeń
muzycznych zyskał wkrótce „Meistersche Gesang-
verein”. Utworzył go Oskar Meister (1846 – 1907) –
urodzony w Kwidzynie wybitny berliński chór-
mistrz, który w 1872 roku związał się z Katowicami
i jako założyciel Instytutu Muzycznego (szkoły
muzycznej), organizator towarzystw śpiewaczych
oraz koncertów walcie przyczynił się do rozkwi-
tu życia muzycznego w mieście. W 1914 roku od-
notowano istnienie na terenie Katowic dwunastu
związków i stowarzyszeń muzycznych. Z wyjąt-
kiem chóru „Lutnia”, którego prezesem był Józef
Biniszkievicz, skupiały one przede wszystkim mu-
zycznie usposobionych Niemców. „Ogniwo” w ka-
towickiej *Adressbuch* na rok 1914 prawdopodobnie
nie zdołało zamieścić swojej metryczki.

Uchodziły Katowice przez dłuższy czas za mia-
sto niemieckie, zorganizowane przez Niemców tu
osiadłych w dobie rewolucji przemysłowej. Śląza-
ków posługujących się swojską mową, bliską sta-
ropolszczyźnie, mniej lub bardziej jawnie przy-
znających się do polskości, odnajdywano jakoby
wyłącznie na obrzeżach miasta, w środowisku wiejs-
kim. Fakt – przed 1922 rokiem miastem zarządza-
li Niemcy. Ale – na początku XX wieku konstatowa-
wał korespondent „Gwiazdki Cieszyńskiej”, Swój,
rodak z „cesarskiej” części Śląska:

*[...] Katowice są nowem, ślicznem miastem, liczą-
cem około 30.000 obywateli, tworzy jedno ogniwo
w tym łańcuchu przemysłowych miast, jakimi są:
Bytom, Mysłowice, Królewska Huta, Piekary, Gli-
wice i. t. d. [...] Na ulicy słyszałem polską mowę
od starych i od młodych; tu i ówdzie też i polski na-
pis na sklepach. [...] Wstąpiłem do kościoła para-
fialnego, nowszy to kościół, lecz, by się postawić obok
swojego najmłodszego braciszka, przybiera nową
szatę. Krzyżowa droga śliczna, a nad nią – pol-
skie napisy. Widać, że jeszcze ludek Boga chwali,
jak mu dziób urósł. [...] Nie mam ja na czole na-
pisane, kim jestem, skąd jestem, jak mówię, dosyć
na tem, ludzie, jakby na przekór dziób polski mi
otwierali; w mieście, i w restauracji, i na dworcu,
i na kolei ze mną po polsku mówili.*

Swój, „Gwiazdka Cieszyńska”, 16 sierpnia 1902,
nr 33, s. 390.

Przed świętem pieśni polskiej na Śląsku.

Prace około budowy pomnika Moniuszki dobiegają końca. — Wczoraj wmurowano w cokół pomnika akt erekcyjny budowy w obecności osób ze świata muzycznego i śpiewaczego na Śląsku.

Niedługo po utworzeniu nowego, tym razem w pełni zasługującego na to miano polskiego chóru, jego organizatorzy zdecydowali o przystąpieniu do Związku Śląskich Kół Śpiewaczych, mającego siedzibę w Bytomiu. 22 grudnia 1913 roku deklaracja została przyjęta i potwierdzona stosownym zapisem w księdze związkowych protokołów. Nietrudno zauważyć, że przystąpienie „Ogniwa” do Związku odbyło się w dobrym towarzystwie między innymi chórów „Jutrzenka” z Bojszów i „Słowiczek” z Kostuchny, które w dobrej kondycji dotąd przetrwały i w 2013 roku świętowały już swoje stulecia:

Posiedzenie Wydziału 16 marca 1914

Obecni wszyscy członkowie Wydziału.
„Do Związku w czasie od 18 grudnia z.[eszłego] r.[oku] do 16 marca b.r. przyjęto Koła: 1) „Harmonia” Gliwice, 2) „Jutrzenka” Bojszowy, 3) „Ogniwo” Katowice, 4) „Lutnia” Opole, 5) Tow. śpiewu św. Cecylii w Stolarzowicach, 6) „Słowiczek” Kostuchna, 7) „Jedność” Sośnica...

Siedemnastego listopada 1913 roku patriotycznie usposobieni „pasjonaci śpiewu” z Katowic utworzyli chór. Po dłuższej naradzie nadali mu nazwę, którą zespół posługuje się do dziś.

Było zatem i jest „Ogniwo” – to, które zjednoczyło w poczuciu patriotycznej i kulturalnej misji liczną gromadę Polaków, mieszkańców Katowic i okolicznych miejscowości, oraz to, w którym współcześnie realizują się muzyczne zamiłowania kolejnego pokolenia katowiczian. „Ogniwo”, którego znakiem, symbolem jednoczącym, jest sztandar – ten pierwszy, historyczny, haftowany przez członków chóru w latach 1918–1920, z białym orłem w koronie, którego otacza wzięty z poezji Leńartowicza napis „Śpiewaj ludu, śpiewaj złoty, wypowiadaj swe tęsknoty”, i ten drugi, współcześnie używany, na którym orla w koronie otacza napis: „Pieśnią służymy Ojczyźnie”.

Przed dwudziestu laty na zaproszeniach skierowanych z okazji osiemdziesięciolecia katowickiego chóru do różnych osobistości Zarząd Chóru Mieśzanego „Ogniwo”, reprezentowany przez prezeskę

Przygotowywane przez wiele chórów koncerty ku uczczeniu „Tysiąclecia” zainaugurował na Śląsku chór mieszany „Ogniwo” przy Państwowej Filharmonii Śląskiej, organizując w dniu 13 marca koncert dawnej muzyki polskiej pod dyktando Edmunda Kajdasza. 120-osobowy zespół wykonał m.i. mało znane utwory z XVI i XVII wieku Wacława z Szamotuł, Mikołaja Gomółki, Mikołaja Zielenkiewicza i Grzegorza Gerwazego Gorczyckiego, wykazując doskonałe opanowanie muzyki polifonicznej i zdobywając gorące uznanie licznie zgromadzonej na koncercie publiczności. Wobec dobrego powodzenia tej imprezy koncert został powtórzony dnia 2 kwietnia z przeznaczeniem dochodu na fundusz odbudowy Stolicy.

Marię Klimek i dyrygenta Krzysztofa K. Kagańca, umieścił proroczą refleksję Stefana Mariana Stoińskiego. Znakomity muzyk i przenikliwy publicysta, dyrektor artystyczny, prezes Związku Śląskich Kół Śpiewaczych i redaktor przedwojennych wydań „Śpiewaka Śląskiego” pisał:

Bez wielkiego ruchu śpiewaczego w Polsce zmarnieją dla nas wysiłki Moniuszki i wszystkich muzyków polskich i muzyków świata. Bez wielkiego ruchu śpiewaczego w Polsce nie będzie nigdy wielkiej polskiej twórczości muzycznej. Bez wielkiego ruchu śpiewaczego w Polsce łatwo społeczeństwo odwyknąć może od wielkich duchowych biesiad i co za tym idzie, stępi się i znieczuli na wszystko, co szlachetne i wzniosłe.

Stało się?

Śląski ruch śpiewaczy na szczęście trwa, bo ma mocne ogniwa. Póki się te ogniwa nie wykruszą, trwać będą ruch śpiewaczy i śląskie muzykowanie. Z nimi trwać i rozwijać się będą muzyczna twórczość i odtwórczość. Wypełniać się będą słuchaczami coraz piękniejsze katowickie sale koncertowe.

Jest częścią tego ruchu katowickie „Ogniwo” dobrze z salami koncertowymi obyte – krajowymi i zagranicznymi. Utrwaliło się to obycie w okresie międzywojennym, gdy chór prowadzony pewną ręką przez Stefana Mariana Stoińskiego osiągnął szybko dojrzałość artystyczną. Jego gotowość do publicznego koncertowania z sukcesem i na właściwym pozio-

(K) Tow. śpiewu „Ogniwo” w Katowicach, którego kierownictwo przeszło z dn. 1 marca br. w ręce Dyrektora Instytutu Muzycznego p. Stef. M. Stoińskiego, zwraca się na tej drodze do wszystkich miłośników śpiewu płci obojga, którzy mając słuch i głos, pragnęliby wziąć udział w lekcjach chórowych, by zapisali się na członków czynnych i przyczynili się do rozwoju chóru, zakreślającego sobie program pracy o poziomie wyższym i pragnącego wnieść do naszego olbrzymiego śląskiego ruchu śpiewaczego wartości poważne, mogące rywalizować z podobnymi, jak Niemcy pielęgnują na naszym terenie. W tym celu otworzyło tow. śpiewu „Ogniwo” własny sekretariat w Katowicach, czynny codziennie od godz. 4—7 po poł. przy ul. Teatralnej 7 II, gdzie po próbie głosu stale się przyjmować będzie nowych członków. Należy się spodziewać, że wszyscy ci, którzy dotąd pielęgnowali śpiew za nawiasami olbrzymiego śląskiego ruchu śpiewaczego podążą i zapiszą się gremialnie do chóru mieszanego „Ogniwo” w Katowicach. Lekcje odbywają się dwa razy tygodniowo w godzinach wieczorowych. Dla zamiejscowych członków czynnych ulgi.

mie objawiła się stosunkowo wcześniej, w maju 1929 roku, podczas Wszechrzeczowskiego Zjazdu Chórów w Poznaniu.

Prawdziwą obfitość podróży koncertowych po Polsce oraz bliższej i dalszej zagranicy zapewniła chórowi powojenna współpraca z Państwową Filharmonią Śląską. Także teraz, gdy tylko nadarzy się sposobność, chórzyscy „Ogniwa” uczestniczą w kolejnych wояżach. W ciągu kilku minionych lat katowicki chór odwiedził Hiszpanię (II Festival Internacional i Concurs Coral Cançó Mediterrània, Lloret de Mar, Barcelona, wrzesień 2012), Francję (Paris Music Festival, sierpień 2011), Austrię (Wiedeń, w piątą rocznicę wejścia Polski do Unii Europejskiej, 2009 rok). Podczas swoich wyjazdów chórzyscy „Ogniwa” pamiętają o Katowicach. Promują

Państwowa Filharmonia Śląska przygotowała na zakończenie tegorocznego sezonu wykonanie z udziałem chóru "Ogniwo" baletu-pantomimy "Wierchy" Artura Malawskiego. Dzieło to przedstawione w Katowicach po raz pierwszy w wykonaniu estradowym miało duże powodzenie i koncert został następnie powtórzony w Piotrowicach i Łaziskach Górnych. Dyrygował Karol Stryja, chóry przygotowali: E. Rajdasz i P. Kotucha.

swoje miasto, Śląski Związek Chórów i Orkiestr oraz jego wydawnictwa – w tym „Śpiewaka Śląskiego”. Mają te wyjazdy również wymiar poznawczy, rekreacyjny, turystyczny – dokumentują to pamiątkowe fotografie...

Było kiedyś *ogniwo* słowem używanym na oznaczenie *kręsiwa* albo też *stali do kręszczenia ognia*. Przenośnie użyte przypomina, że co najmniej kilka pokoleń adeptów sztuki muzycznej wsłuchiwało się w śpiew „Ogniwa”. „Juda Machabeusz” Haendla, IX Symfonia Beethovena, „Wierchy” Malawskiego i wiele innych dzieł wykonywanych z jego udziałem podczas oratoryjno-kantatowych koncertów Państwowej Filharmonii Śląskiej było znakomitą szkołą poznania brzmienia choralnej harmonii. Przez lata rozpaliał ten śpiew u młodych muzyków ogień twórczego uniesienia. W złączeniu z radością obcowania z realnym pięknem wielkiej muzyki sprawiał słuchaczom radość i rozniecał w nich zapal do działania. Uzasadnione wydaje się użycie w zamknięciu tej refleksji słownikowej frazy: „wszystkie umiejętności mają wspólne ogniwo...”.

Końcowy epizod dwutomowej powieści Józefa Ignacego Kraszewskiego „Wielki Nieznajomy. Obrazy naszych czasów”, ukazującej się w latach 1871–1872 na łamach warszawskiego „Tygodnika Mód i Powieści”, rozegrał się w Galerii Florenckiej w odległej dla nas przeszłości roku 1869. Młody mężczyzna,

w którym rozpoznajemy głównego bohatera dzieła, objaśnia swej towarzyszkę – jest nią jego żona, Anielka, „serdecznie uśmiechająca się młodziuchna kobiecina, bardzo miła blondynka z niebieskimi oczyma i wyrazem słodczy a dobroci, który tylko nasze blondynki miewają” – piękno *Madonny* Rafaela. Rozwija tę kwestię w sposób subtelny, pięknie i także nas interesujący. Powiada:

– *Wszystko to, co tworzy sztuka [...], wszystko to, co nadziemskie, jest polotem, jest uniesieniem ku niebiosom, jest ich pragnieniem, objawieniem, obietnicą. Gdyby człowiek był marną błotą grudką, skądże by w nim zrodzić się mogły te perły i brylanty? Jest w nas coś, co dźwiga, unosi i żąrcza, iż śnione na ziemi, wyśni się w niebiosach...*

Sztuka jest polotem. Uniesieniem ku niebiosom.

Kto o tym nie zapomni, dbać będzie o to, by nie zmarniało w nim przyrodzone i rozwinięte poprzez naukę i doświadczenie poczucie piękna, dobra, prawdy...

Życzyć trzeba, aby „Ogniwo” trwało jak dotąd na swoim miejscu – mocne, niepoddające się korozji, o którą tak łatwo we współczesnym świecie, wypełnionym gęstniejącymi oparami zatrutej pseudokultury.

Andrzej Wójcik

Katowicki Chór Mieszany „Ogniwo”

*w wypisach z ksiąg protokołów Związku Śląskich Kół Śpiewaczych
(Śląskiego Związku Chórów i Orkiestr)*

Sprawa dyrygenta zwiarkowego. Rezerwa obrotowa dr. Peres i ks. Topielec. Ks. paster Topielec informuje obywateli o przebiegu próby dyrygenta na prośbę p. Samulowskiego w Sw. spiewu „Ognio” w Katowicach. Odbył się dr. Peres wadził się; próby sprowadzania p. Kiełmego i Kowarskiego. Wobec niekorzystnego wyniku próby wyznaczył p. Smiechowski i p. Kiełmowski jako kandydatów na dyrygenta. Pan Kandydatowski p. Kiełmowski upadł z powodu wstygu. Paster jako kandydaci p. p. Samulowski i Smiechowski. Po odbyciu próby obywateli wyznaczył zdać uchwalono głosowanie na kartki. Z uprawnionych do głosowania 13 osób padło 10 głosów na p. Samulowskiego a 3 na p. Smiechowskiego. Pan Samulowski został wybrany dyrygentem zwiarko-

**Protokół posiedzenia Wydziału z udziałem dh. prze-
sów i dyrygentów okręgowych z dnia 16 lutego 1920 r.
w Katowicach w hotelu „Residenz”**

Sprawa dyrygenta związkowego. Referuje obszernie dh Prezes i ks. Pośpiech. Ks. poseł Pośpiech informuje obecnych o przebiegu próby dyrygowania przez p. Samulowskiego w Tow. śpiewu „Ogniwo” w Katowicach. [...] Po dłuższej bardzo obszernej wymianie zdań uchwalono głosowanie na kartki. Z uprawnionych do głosowania 13 osób padło 10 głosów na p. Samulowskiego a 3 na p. Ponieckiego. Pan Samulowski został wybrany dyrygentem związkowym.

4 kalených glasůh porucil dr. h. Koralových sprac. hor.
 Dvoje "A" Koralových, ktorému gres ^{príslušný} upadli, a
 na se kľakavali. Kľakavali pod jeho strážkou.
 Na tom zisteni Koralových.
 Činní byli: Koralových dr. h. Koralových, Koralových or. h.
 Koralových, Koralových, Koralových, Koralových, Koralových
 Koralových dr. h. Koralových 1925.
 Koralových
 Koralových

**Protokół zebrania Wydziału odbytego
dnia 27 stycznia 1925 r.**

W wolnych głosach poruszył dh Kowalczyk sprawę Tow. „Ogniwo” w Katowicach, któremu grozi zupełny upadek, mimo że kilku członków Wydziału jest jego członkami.

[...]
Emanuel Imiela
Jan Fojcik

Protokół posiedzenia Wydziału, które się odbyło dnia 25 lipca 1928 r.

Zebranie zwołane zostało w sprawie podziału subwencji przyznanej przez Magistrat Miasta Katowic Kołom śpiewaczym Wielkich Katowic. [...] Zebrani członkowie Wydziału ustalili jednogłośnie, iż podział nie może zostać dokonany w równych kwotach, ale trzeba uwzględnić zarówno znaczenie i działalność poszczególnych chórów, jak również ich pracę i zasługi. W zasadzie uchwalono przeto podzielić chóry na 4 kategorie stosownie do stopnia zasług i wykazanej działalności. Grupa I otrzymałaby po 800 zł, grupa II po 600 zł, grupa III po 400 zł i grupa IV po 200 zł. Do grupy I uchwalono wyznaczyć „Ogniw” z Katowic...

Libretan przedkłada informacje o subwencji miasta Katowic donosząc iż tylko Koła „Ogniwo”, Chór Kolejowy, „Echo” i im. X. Damrota zgodziły się na przekazanie odebranej subwencji na pomnik Moniuszki.

Protokół posiedzenia Wydziału, które się odbyło w środę dnia 11 grudnia 1929 r. w biurze Związku

Sekretarz przedkłada informacje o subwencji miasta Katowic, donosząc, iż tylko Koła „Ogniwo”, Chór Kolejowy, „Echo” i im. X. Damrota zgodziły się na przekazanie odebranej subwencji na pomnik Moniuszki.

Ponieważ zachodzi prawdopodobieństwo iż w zawodach uzyska I miejsce „Ogniwo”, któremu dyryguje prezes Stowarzyszenia, wyrażono życzenie aby „Ogniwo” nie brało udziału w zawodach, ponieważ nie chce ten i tak jest przeciążony innymi zadaniami zjazdowymi.

Protokół posiedzenia Zarządu Głównego odbytego dnia 6 grudnia 1934 r. w biurze Stowarzyszenia

Ponieważ zachodzi prawdopodobieństwo, iż w zawodach uzyska I miejsce „Ogniwo”, któremu dyryguje prezes Stowarzyszenia, wyrażono życzenie, aby „Ogniwo” nie brało udziału w zawodach, zwłaszcza że chór ten i tak jest przeciążony innymi zadaniami zjazdowymi.

Protokół posiedzenia Zarządu Głównego i Zarządów Kół m. Katowice w dniu 13 kwietnia 1935 r.

Na temat zjazdu referowali pp. Kowalczyk i Fojcik ponczem przystąpiono do wyboru poszczególnych komisji. [...] Do Komisji zabawowej wybrano „Ogniwo” z wiceprezesem p. Stachowskim na czele.

Protokół posiedzenia Zarządu Głównego odbytego dnia 31 marca 1938 r. w Sekretariacie Stowarzyszenia

[...] wnioski o nadanie odznaki honorowej Zjednoczenia zreferował p. Janicki. Przyjęto następujące wnioski o nadanie Odznaki: II stopnia dla chóru „Ogniwo” Katowice i „Seraf” Rybnik”

Pismo Tow. „Ogniwo” o dotację na pokrycie kosztów pogrzebu śp. Stoińskiego nie mogło zostać uwzględnione z powodu braku funduszy. A toż dyskusja na ten temat wybrnęła nie projekt aby „Ogniwo” odstąpić bezpłatnie 300 do 400 egz. będącego w druku specjalnego numeru „Śpiewaka” do rozpowszechnienia i zużycia uzyskanych dochodów na pokrycie kosztów pogrzebu. Wniosek ten zaakceptowano.

Protokół posiedzenia Zarządu Głównego odbytego w dniu 16 lutego 1946 r.

Pismo Tow. „Ogniwo” o dotację na pokrycie kosztów pogrzebu śp. Stoińskiego nie mogło zostać uwzględnione z powodu braku funduszy. W toku dyskusji na ten temat wyłonił się projekt, aby „Ogniwo” odstąpić bezpłatnie 300 do 400 egz. będącego w druku specjalnego numeru „Śpiewaka” do rozpowszechnienia i zużycia uzyskanych dochodów na pokrycie kosztów pogrzebu. Wniosek ten zaakceptowano.

Protokół posiedzenia Zarządu Głównego odbytego dnia 23 kwietnia 1947 r.

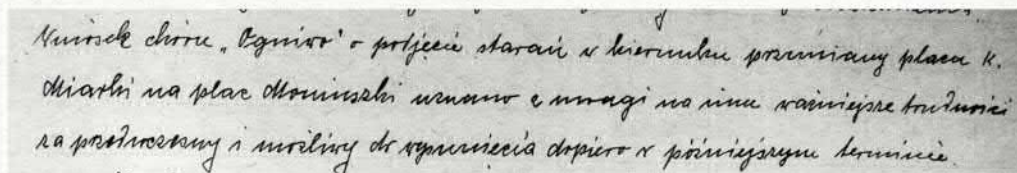
Uchwalono kosztą ostatecznego uporządkowania nagrobka śp. Stoińskiego przez obsadzenie mogiły kwiatami wzgl. stosownie do wniosku p. Stachowskiego bylinami, po czym polecono poprosić Tow. „Ogniwo” do objęcia stałej opieki nad mogiłą.

**Protokół posiedzenia zarządu
odbytego dnia 29 września 1948 r.**

Rok Chopinowski zostanie przez śpiewactwo polskie uczczony koncertami w terenie oraz zjazdem Śpiewaków w Warszawie, na który Związki wydelegują po dwa chóry czołowe. [...] Sekretarz proponuje wyznaczyć jako chóry reprezentacyjne chór męski „Echo” i chór mieszany „Ogniwo” z Katowic. [...] Wyznaczone chóry zorganizują w Katowicach własne koncerty chopinowskie, na które zaproszona zostanie dla oceny Komisja Artystyczna Zjednoczenia.

**xxxiii Zebranie Delegatów Zjednoczenia Polskich
Zespołów Śpiewaczych i Instrumentalnych Oddział
w Stalinogrodzie dnia 27 marca 1955 r.**

Zebranie rozpoczął występ Mieszanego Chóru „Ogniwo” przy Państw. Filharmonii Śląskiej w Stalinogrodzie, w którego wykonaniu usłyszeliśmy „Fantazję chórową” Beethovena oraz utwory K. Szymanowskiego i Gomółki.

**Protokół posiedzenia Zarządu Oddziału
odbytego dnia 14 maja 1958 r.**

Wniosek chóru „Ogniwo” o podjęcie starań w kierunku przemiany placu K. Miarki na plac Moniuszki uznano z uwagi na inne ważniejsze trudności za przedwczesny i możliwy do wyśunięcia dopiero o późniejszym terminie.

xxxix Walny Zjazd Delegatów dnia 26 marca 1961 r.

Zjazd rozpoczął o godz. 10-tej koncertem powitalnym w wykonaniu Chóru Mieszanego „Ogniwo” przy Państwowej Filharmonii Śląskiej w Katowicach. Zebrani usłyszeli doskonale wykonane trzy motety Wacława z Szamotuł pod dyрекcją Edmunda Kajdasza.

**Protokół posiedzenia Zarządu Głównego
odbytego dnia 16 maja 1967 r.**

Zapoznano się z protokołem Inspektoratu Kontrolno-Rewizyjnego PWRN z kontroli przeprowadzonej w chorze „Ogniwo” w Katowicach. W protokole tym zaznaczono, iż 2 członków zarządu pobiera za swą pracę wynagrodzenie, podczas gdy statut zjednoczenia przewiduje bezinteresowną pracę członków zarządu. W obszernej dyskusji stwierdzono jednoznacznie, iż obsługa i udział w koncertach Filharmonii są połączone z dużą pracą i bezinteresowne prowadzenie funkcji kasjera i gospodarza uznać należy za niemożliwe.

**Protokół zebrania Zarządu Oddziału Śląskiego
Polskiego Związku Chórów i Orkiestr w Katowicach
odbytego dnia 19 lipca 1976 r.**

Kol. Nowak zapytała, czy nie istniałaby możliwość zaproszenia w ramach imprezy „Czerwona Lutnia” Chóru Bułgarskiego Prac[owników] Transportu z Burgas w roku 1977. Umożliwiłoby to z kolei chórowi „Ogniwo” wyjazd do Bułgarii w roku bieżącym.

Kol. Prezes stwierdził, iż jest to możliwe i można sprawę traktować jako załatwioną.

Kol. Stahl wyraził opinię, iż uczestniczył w zebraniu sprawozdawczo-wyborczym chóru „Ogniwo”, dla którego jest pełen podziwu, słuchając sprawozdań, z których wynikała ożywiona działalność zespołu, który mógł przeżywać kryzys w związku z powstaniem w Filharmonii zespołu zawodowego.

Protokół zebrania Zarządu Oddziału Śl. Polskiego Związku Chórów i Orkiestr w Katowicach odbytego dnia 7 lutego 1977 r.

Kol. Stahl wyraził opinię, iż uczestniczył w zebraniu sprawozdawczo-wyborczym chóru „Ogniwo”, dla którego jest pełen podziwu, słuchając sprawozdań, z których wynikała ożywiona działalność zespołu, który mógł przeżywać kryzys w związku z powstaniem w Filharmonii zespołu zawodowego.

Kol. Nowak odczytała pismo Z. Głównego w sprawie wytypowania chóru do udziału w Międzynarodowym Festiwalu w R.F.N. w okresie od 24 - 29. V. 78 r. w którym warunkuje się pokrycie kosztów podróży przez sam zespół. Wytypowano na ten Festiwal Chór Mieszany „Ogniwo” w związku z jego jubileuszem 65-lecia.

Protokół zebrania Zarządu Oddziału Śl. [...] odbytego dnia 9 stycznia 1978 r.

Kol. Nowak odczytała pismo Z. Głównego w sprawie wytypowania chóru do udziału w Międzynarodowym Festiwalu w R.F.N. w okresie od 24 - 29 maja 1978 r., w którym warunkuje się pokrycie kosztów podróży przez sam zespół.

Wytypowano na ten Festiwal Chór Mieszany „Ogniwo” w związku z jego jubileuszem 65-lecia.

Wpłynęła odmowa Min. Kult. i Sztuki wyjazdu chóru „Ogniwo” na Międzynarodowy Festiwal do R.F.N.

Protokół zebrania Oddz. Śl. Polskiego Związku Chórów i Orkiestr w Katowicach odbytego dnia 10 kwietnia 1978 r.

Wpłynęła odmowa Min. Kultury i Sztuki wyjazdu chóru „Ogniwo” na Międzynarodowy Festiwal do R.F.N.

Protokół nr 34 posiedzenia zarządu Oddziału Śląskiego z dnia 23 lutego 1988 r.

6 maja w Chorzowie o godz. 17.00 zorganizowany zostanie koncert uroczysty, w którym weźmie udział chór „Ogniwo” z Katowic. Patronat nad tymi uroczystościami przyjął minister Jerzy Józwiak. Związane będą one z jubileuszem 50-lecia Klubu Miejskiego Stronnictwa Demokratycznego.

Protokół zebrania Zarządu Głównego Śląskiego Związku Chórów i Orkiestr z dnia 23 listopada 2010 r.

Prezes Warzecha przedłożył zebrany i skomentował pokrótce wykaz prac Prezydium ZG w okresie między zebraniami. W sprawozdaniu ujęte zostały m.in. takie wydarzenia z udziałem członków Zarządu Głównego, jak:

– występ chóru „Ogniwo” podczas ogólnopolskiej imprezy z okazji 600-lecia Bitwy pod Grunwaldem i 100-lecia Roty w Krakowie;

Protokół wyjazdowego posiedzenia Zarządu Głównego Śląskiego Związku Chórów i Orkiestr w Mikołowie z dnia 30 czerwca 2012 r.

Omówiono plan pracy ZG na drugie półrocze 2012 roku. Uwzględniono w nim zagraniczne wyjazdy chóru archikatedralnego z Katowic do Wiednia oraz chóru „Ogniwo” na festiwal do Hiszpanii.

Zarząd Chóru Mieszanego „Ogniwo” w roku stulecia

ZOFIA BEREK – *prezes*
EWA BIŁAS-PLESZAK – *I wiceprezes*
JERZY KAŁWAK – *II wiceprezes*
HALINA PAZERA – *księgowa*
TADEUSZ SZMAGER – *inspektor*
EWA CIERPIOŁ – *bibliotekarz*
BEATA BIELEC – *sekretarz*
EWA KURTOK – *zastępca sekretarza*
GRAŻYNA OCZKOWICZ – *członek zarządu*
DANUTA RECHOWICZ – *członek zarządu*
ZBIGNIEW DANIELEWSKI – *członek zarządu*

KOMISJA REWIZYJNA

IWONA KRONENBERGER-KULAWIK – *przewodnicząca*
JÓZEF DRĄG – *członek*
MICHAŁ MICIŃSKI – *członek*

GŁOSOWI

MARIA KULCZYCKA – *soprany*
ELŻBIETA MUSIOŁ – *alt*
JÓZEF IDZIK – *tenory*
JERZY MATEJA – *basy*

Członkowie Chóru Mieszanego „Ogniwo” w jubileuszowym roku stulecia

SOPRANY

Maria Bablok
Beata Bielec
Ewa Biłas-Pleszak
Alicja Banduch
Ewa Cierpiot
Iwona Kronenberger-Kulawik
Jadwiga Kmita
Maria Kulczycka
Ewa Kurtok
Anna Langer
Barbara Mały
Danuta Michalik
Danuta Rehowicz
Krystyna Rolik
Danuta Rozmus
Malwina Rybicka
Teresa Sodzawiczny
Joanna Straszak
Barbara Szpakowska
Sylwia Szmit
Jolanta Wypiór
Anna Zembala

ALTY

Zofia Berek
Jadwiga Bonk
Gabriela Filosek
Helena Folwarczny
Grażyna Golasowska
Liliana Hamann
Jadwiga Hennig-Kupny
Elżbieta Musioł
Helena Nelip-Chmielińska
Lidia Netczuk
Anna Nowak
Grażyna Oczkowicz
Zofia Orszulik
Ewa Pawełczyk
Antonina Pazera
Halina Pazera
Irena Róg
Maria Świerczyńska
Danuta Witkowska
Bożena Związek

TENORY

Dariusz Bacior
Zbigniew Danielewski
Marian Dederko
Józef Drąg
Józef Idzik
Adam Kolonko
Gerard Kuc
Maciej Kucera
Włodzimierz Pisera
Władysław Jerzy Reimann
Rafał Stuchlik
Tadeusz Związek

BASY

Ryszard Jany
Jerzy Kałwak
Henryk Klukowski
Piotr Hubert Langfort
Zbigniew Macioła
Jerzy Mateja
Michał Miciński
Jan Piper
Mariusz Pleszak
Tadeusz Szmager

Członkowie Honorowi Chóru Mieszanego „Ogniwo”

Prof. Mirosław Jacek Błaszczuk – *honorowy dyrygent*
Krzysztof Karol Kaganiec – *honorowy dyrygent*
Anna Idzikowska-Guzy – *honorowy dyrygent*
Grażyna Szymborska
Zdzisław Czenczek
Alicja Kloza
Franciszek Kloza
Stanisław Gradek
Sławomir Oczkowicz

CZŁONKOWIE WSPIERAJĄCY

Henryk Rolewicz
Eleonora Śladkowska
Ryszard Pazera
Bożena Fabiś

Jubilaci śpiewający w chórze od co najmniej 5 lat

Tadeusz Szmager (50)	Gerard Kuc (12)
Jadwiga Hennig-Kupny (43)	Ewa Pawełczyk (11)
Zofia Berek (40)	Zofia Orszulik (11)
Helena Folwarczny (38)	Włodzimierz Pisera (11)
Grażyna Oczkowicz (31)	Danuta Michalik (8)
Józef Drąg (30)	Liliana Hamann (8)
Józef Idzik (30)	Teresa Sodzawiczny (7)
Iwona Kronenberger- -Kulawik (30)	Dariusz Baciór (7)
Danuta Rehowicz (28)	Joanna Straszak (7)
Jadwiga Bonk (27)	Danuta Rosmus (6)
Ryszard Jany (25)	Ewa Cierpiół (6)
Maria Kulczycka (25)	Jerzy Kałwak (6)
Jerzy Mateja (25)	
Zbigniew Macioła (20)	
Marian Dederko (20)	
Maria Bablok (17)	
Henryk Klukowski (16)	
Antonina Pazera (15)	
Halina Pazera (15)	
Gabriela Filosek (15)	
Zbigniew Danielewski (15)	
Grażyna Golasowska (13)	
Michał Miciński (12)	

Dyrygenci i zastępcy dyrygentów Chóru Mieszanego „Ogniwo”

Teodor Lewandowski (1913 – 1918 z przerwą
w czasie I wojny światowej)

Janina Szyperska (1919)

Henryk Król (1919)

Teodor Lewandowski (1920)

Józef Rzeźniczek (1921)

Teodor Lewandowski (1922 – 1923)

Jan Niesłony (*brak danych*)

Gwiszcz (*brak danych*)

Sokołowski (1925 – 1926)

Józef Czaja (*brak danych*)

Stefan Ślęzak (1925 – 1926)

Stefan Marian Stoiński (1927 – 1945 z przerwą
w czasie II wojny światowej)

Piotr Dziemba (1946)

Bolesław Szabelski (I – III 1947)

Karol Anbild (IX 1947 – IX 1948)

Karol Stryja (IV 1947 – 1954)

Paweł Kotucha (IX 1947 – 18 X 1950;
11 X 1958 – 28 II 1985)

Józef Bock (IV 1950 – XI 1950)

Napoleon Siess (IV 1950 – 1951; VII 1961 – XI 1963)

Zofia Chudala-Toborek (I 1952 – VII 1953)

Franciszek Janicki (IX 1953 – V 1954;
IX 1964 – V 1966)

Zdzisław Szostak (1952 – VIII 1958)

Marek Witkowski (IX 1954 – VI 1958)

Edmund Kajdasz (IX 1958 – VI 1961)

Stefan Ślęzak

*Stefan Marian Stoiński,
to on wprowadził „Ogniwo”
na muzyczne salony*

*Prof. Karol Stryja,
wielki przyjaciel chóru „Ogniwo”*

*Paweł Kotucha,
znakomity chórmistrz
i niezwykley człowiek*

Czesław Płaczek (v 1966–1973;
1 III 1985–31 III 1991)
Jerzy Matula (1975–1978)
Barbara Zielonka-Rusin (1 1979–31 III 1991)
Krystyna Krzyżanowska-Łoboda
(1 IV 1991–31 III 1992)
Krzysztof Kaganiec (1 IV 1992–31 VIII 1997)
Jadwiga Wandiger (1 IX 1997–31 I 2000)
Anna Idzikowska-Guzy (1 II 2000–31 XII 2003)
Krzysztof Martyniak (1 I 2004–31 VIII 2011)
Beata Rąba-Tomica (3 I 2008–30 XI 2009)
Adrian Lewandowski (1 IX 2011 do nadal)

Barbara Zielonka-Rusin,
doskonała dyrygentka, wyjątkowo
oddana chórowi „Ogniwo”

Adrian Lewandowski

ADRIAN LEWANDOWSKI – urodzony 28 lipca 1983 roku w Gliwicach. Edukację muzyczną rozpoczął jako czterolatek. Początkowo pobierał lekcje gry na skrzypcach, następnie ukończył klasę fortepianu (I st.) oraz organów (II st.) PSM I i II stopnia w Zabrzu. Studiował na wydziale Kompozycji, Interpretacji, Edukacji i Jazzu Akademii Muzycznej w Katowicach w klasie dyrygentury chóralnej prof. Jana Wojtachy. Wśród realizowanych przez niego projektów wymienić można: Ogólnopolskie Seminarium „Jednym głosem. Mistrzowska współpraca dyrygenta z zespołem” (Akademia Muzyczna w Bydgoszczy – grudzień 2008); Ogólnopolskie Warsztaty Chorałowe w ramach III Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Dawnej im. G.G. Gorczyckiego (kwiecień 2008); seminarium „Brzmienie chóru a stylowość wykonania” (Akademia Muzyczna w Bydgoszczy – grudzień 2006), a także szereg projektów związanych z działalnością Chóru Kameralnego Akademii Muzycznej w Katowicach (bas), m.in. wykonanie *War Requiem* B. Brittena, *Carminy Burany* Carla Orffa, *Mesjasza* oraz *Hymnu Koronacyjnego* G.F. Haendla, *Requiem* W.A. Mozarta i wiele innych. Współpracował m.in. z Akademickim Chórem Politechniki Śląskiej (praktyka studencka), z parafią Ewangelicko-Augsburską w Zabrzu (dyrygent i organista). Obecnie związany jest z parafią Matki Bożej Różańcowej w Rudzie Śląskiej – Halembie, gdzie prowadzi chór „Ave”. Artysta Chóru Filharmonii Śląskiej. Z chórem „Ogniwo” współpracuje od 2010 roku – początkowo jako asystent dyrygenta, a od września 2011 roku jako pierwszy dyrygent.

Prezesi Chóru Mieszanego „Ogniwo”

Franciszek Wojciechowski (1913 – 1914)
Kazimierz Siciński (1914 – 1917)
Janina Szyperska (1917 – 1919)
Tomasz Kowalczyk (1920)
Franciszek Głowacki (1921)
Tomasz Kowalczyk (1922)
Franciszek Głowacki (1923)
Wiktor Radlicz (1924)
Jan Kędzior (1925 – 1926)
Jan Przybyła (1927 – 1928)
Michał Baczyński (1929 – 1932)
Rudolf Niemczyk (1933 – 1934)
Stanisław Ligoń (1935 – 1939)
Antoni Stachowski (1945)
Faustyn Kulczycki (1946)
Alfons Czaplicki (1947 – VI 1950)
Józef Bortel (VI 1950 – 1964)
Rudolf Bieruński (1965 – 1966)
Alfons Koźlik (1966 – 1967)
Paweł Kotucha (1967 – 1971)
Janusz Adamczyk (1971 – 1972)
Maria Stanicka (1972 – 1973)
Małgorzata Nowak (1973 – 1991)
Jan Przybyła (28 II 1991 – 16 IX 1991)
Elżbieta Jasińska, wiceprezes (1991 – 16 II 1992)
Elżbieta Jasińska (17 II 1992 – 02 III 1993)
Maria Klimek (02 II 1993 – 02 III 1995)
Helena Nelip-Chmieleńska (03 III 1995 – 25 VI 1998)
Helena Folwarczny (29 VI 1998 – 17 III 1999)
Barbara Pol-Jelonek (18 III 1999 – 01 III 2000)
Zofia Berek (02 III 2000 – do nadal)

ZOFIA BEREK – związana z „Ogniwo” od 1973 roku. Od początku z zaangażowaniem pełniła funkcje członka Zarządu, głosowej oraz księgowej. Bez przerwy, od 2000 roku, pełni funkcję prezesa, poświęcając swój czas i energię powiększaniu prestiżu chóru.

Odznaczona Srebrną Odznaką „Zasłużonemu w Rozwoju Województwa Katowickiego”, za działalność społeczną i zasługi dla Związku przez Zarząd PZChiO Złotą Odznaką z Laurem. Ukoronowaniem jej społecznikowskiej działalności jest bez wątpienia Odznaka Honorowa „Zasłużony dla Kultury Polskiej” nadana przez Ministra Kultury.

Darczyńcy:

SŁAWOMIR KUCHARSKI

JAN PIPER

CELINA POLIWCAK, PIOTR POLIWCAK

W publikacji wykorzystano fotografie

pochodzące z archiwum Chóru Mieszanego „Ogniwo”

Opracowanie: ANDRZEJ WÓJCIK, EWA BIŁAS-PLESZAK

Korekta: MARIUSZ PLESZAK

Układ typograficzny i skład: ADRIAN PARTYKA

Druk: DRUKARNIA KOLUMB, Katowice / Siemianowice Śląskie

Wykorzystano pisma: *Jannon T Moderne Pro* autorstwa

Františka Štorma oraz *Sharik Sans* Michała Jarocińskiego

1913 – 2013
Katowice